

*Левандовська Ірина Юріївна,
студентка 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного процесу
Волкова Н. В.*

ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод гарантується право кожного на справедливий і публічний розгляд справи в межах розумного строку [2]. Ця норма також знайшла своє відображення в Конституції України, а саме в п. 7 ч. 2 ст. 129, в якій зазначається про розумні строки розгляду справи судом, що відповідає важливому завданню національного судочинства [3].

Відповідно до ст. 2 ЦПК України, своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ є основним завданням цивільного судочинства. Даному завданню покликані слугувати процесуальні строки, що встановлюються законом або судом для вчинення процесуальних дій [1].

Проте, існують випадки, коли дотримання розумних процесуальних строків є неможливим, що викликає труднощі і ускладнює ефективність судового процесу.

Уже понад 8 місяців на території нашої країни ведуться активні бойові дії внаслідок збройного нападу Російської Федерації. З 24 лютого 2022 року в Україні запроваджено воєнний стан, під час якого вкрай важко повною мірою забезпечити право осіб на судовий захист та дотримання процесуальних строків.

В складних умовах воєнного стану держава максимально прагне забезпечити повноцінну роботу її органів. На сьогоднішній день можна побачити, що досить важко забезпечити стабільну діяльність державних органів так, як це відбувалося в мирний час. У даному випадку судова система України не є виключенням.

Правовий режим воєнного стану нормативно закріплений в Конституції України та Законі України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 року.

Відповідно до статті 64 Конституції України право на судовий захист не підлягає обмеженню [3]. Також, відповідно до ст. 26 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», правосуддя на те-

риторії, на якій введено воєнний стан, здійснюється виключно судами. На цій території діють суди, створені відповідно до Конституції України. Скорочення чи прискорення будь-яких форм судочинства забороняється [4].

Ключовими питаннями у судовому процесі є ті, що пов'язані з процесуальними строками. Прямої вказівки на те, що воєнний стан є підставою для продовження процесуальних строків немає ні в якому чинному нормативно-правовому акті.

Проте, Радою суддів України прийнято Рекомендації від 2 березня 2022 року, в яких зазначено виважений підхід до питань, які пов'язані з процесуальними строками, з поверненням різного роду процесуальних документів, залишення їх без руху, встановлення різного роду строків та можливість продовження таких строків щонайменше до закінчення періоду воєнного стану. Тобто, Рада суддів України фактично визнала фактично визнала воєнний стан поважною та об'єктивною причиною для поновлення процесуальних строків. [5]

Відповідно до статті 127 ЦПК України, суд за заявою учасника справи може поновити пропущений процесуальний строк, який встановлений законом, якщо визнає причини пропуску такого строку поважними, крім випадків, коли ЦПК встановлено неможливість такого поновлення [1].

Також, Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України на період дії воєнного стану» від 15 березня 2022 року було внесено зміни до Цивільного кодексу України щодо строків давності. Відповідно до цих змін, розділ «Прикінцеві та перехідні положення» доповнено п. 19, який визначає, що на період дії воєнного стану в Україні строки, визначені статтями 257-259, 362, 559, 681, 728, 786, 1293 ЦК, продовжуються на строк його дії [6].

Також, необхідно брати до уваги всі можливі обставини пропуску процесуального строку у їх сукупності, тому що збройна агресія проти України та введення воєнного стану у деяких випадках не може бути безумовною причиною поновлення процесуального строку. Наприклад, поважною підставою може виступати: тимчасове припинення роботи суду, територія місця проживання особи перебуває під окупацією, внутрішнє переміщення особи, вимушений виїзд особи закордон, вступ особи до територіальної оборони або Збройних сил України.

Аналізуючи все вище викладене, можна зробити висновок, що воєнний стан виступає вагомою причиною і підставою, яка береться до уваги під час вирішення питання про поновлення процесуальних строків, проте кожна ситуація є індивідуальною та остаточне рішення прийматиме суд за результатом оцінки всіх обставин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний процесуальний кодекс України № 1618-IV від 18.03.2004. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-41, 42. Ст. 2.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : з поправами, внесен. відповідно до положень Протоколів №№ 11 та 14 з Протоколами №№ 1, 4, 6, 7, 12 та 13). *Право України*. 2010. № 1
3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 64, 129.
4. Про правовий режим воєнного стану: Закон України № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 28 Ст. 26.
5. Рада суддів України. URL: <http://rsu.gov.ua/>.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-4

Линюк Андрій Ігорович, Слободян Уляна Сергіївна
студенти 3-го курсу факультету прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного процесу
Гонгало Р. Ф.

ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Сучасне життя суспільства складно уявити без високотехнологічної комп'ютерної техніки, комунікаційних та ІТ-технологій, а також без електронної інформації. Ці та інші досягнення в галузі інформаційних та комп'ютерних технологій, а також загальна глобалізація та повсюдне розповсюдження Інтернету, стають причиною виникнення принципово нових можливостей у багатьох сферах життєдіяльності, зокрема і у сфері цивільного судочинства. Однією із таких можливостей є електронні докази, які нині все частіше заявляються як докази сторонами у справі, незважаючи на те, що практика їхнього викорис-